

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 19 ноември 2018 г.
(OR. en)

13991/18

CFSP/PESC 1021
DEVGEN 186
CLIMA 203
COPS 417
ENV 729
ONU 96
RELEX 942

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Дипломация в областта на водните ресурси – заключения на Съвета (19 ноември 2018 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно дипломацията в областта на водните ресурси, приети на 3652-рото заседание на Съвета от 19 ноември 2018 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ДИПЛОМАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА
ВОДНИТЕ РЕСУРСИ

СЪВЕТЪТ прие следните заключения:

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Водата е предпоставка за оцеляването и достойнството на хората и фундамент за устойчивостта както на обществата, така и на околната среда. Водата е жизненоважна за храненето и здравето на хората и от съществено значение за управлението на екосистемите, селското стопанство, енергетиката и сигурността на планетата като цяло. Осигуряването на устойчив достъп до безопасна вода и канализация, постигането на устойчиво управление на водите, предотвратяването на недостига и намаляването на наводненията са сред основните глобални предизвикателства на 21-ви век, когато населението в света все повече се увеличава и последиците от изменението на климата са все по-осезаеми. Тъй като по-голямата част от световните ресурси от прясна вода преминават през границите, тяхното устойчиво и ефективно управление е международен въпрос — било то на поднационално, двустранно, регионално или многостранно равнище.
2. Напрежението и конфликтите, свързани с достъпа до водните ресурси и тяхното използване, продължават да се увеличават (включително трансграничното въздействие на свързани с водата конфликти в самите държави), тъй като наличието и качеството на водните ресурси и екосистеми в света се влошава, а заплахата от недостиг на вода се разпространява все повече. Недостигът на вода оказва потенциално въздействие върху мира и сигурността, свързаните с водата рискове могат да имат значителна човешка и икономическа цена, а всичко това може да води до преки последици за ЕС, включително чрез миграционните потоци.
3. В този контекст сътрудничеството в областта на водните ресурси на всички равнища е от още по-голямо значение. В съответствие с Глобалната стратегия на ЕС и доклада на експертната група на високо равнище по въпросите на водата и на глобалната група на високо равнище по въпросите на водата и мира е необходим политически ангажимент на високо равнище, за да се предотврати и смекчи потенциалният конфликт, свързан с общите води, и да се насърчат мирът и стабилността.

4. Необходимо е да се обърне внимание на свързаните с водата последици от изменението на климата, включително чрез изграждането на синергии между дипломацията в областта на водните ресурси и дипломацията за климата, както е посочено в заключенията на Съвета от 26 февруари 2018 г. относно дипломацията за климата.

ВОДАТА И СИГУРНОСТТА, СТАБИЛНОСТТА И ПРЕДОТВРЯВАНЕТО НА КОНФЛИКТИ

5. Съветът изразява решимост за засилване на дипломатическия ангажимент на ЕС по отношение на водите като средство за запазване на мира, сигурността и стабилността. Дипломацията на ЕС в областта на водните ресурси трябва да има за цел да улеснява предотвратяването, ограничаването и разрешаването на конфликти, като допринася за постигането на справедливо, устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси „от извора до морето“ и насърчава устойчивостта спрямо последиците от изменението на климата върху водите. Сътрудничество в областта на водните ресурси трябва да се използва за насърчаване на регионалната интеграция и преодоляване на политическата нестабилност.
6. ЕС категорично осъжда използването на водните ресурси като средство за водене на война: в този контекст унищожаването на водните инфраструктури, замърсяването на водите или отклоняването на водни течения с цел ограничаване или предотвратяване на достъпа до вода може да представлява нарушаване на международното право.
7. ЕС има дългогодишна традиция и положителен опит в сътрудничеството в областта на водните ресурси и ще предприема инициативи за споделяне на своя опит и познания с държавите партньори, по-специално в нестабилни условия.
8. В много страни от Близкия изток и Северна Африка комбинацията от циклични суши, физически недостиг и лошо качество на водата, въоръжени конфликти, насилственото разселване, лошо управление на водите и слаба институционална ефективност допринасят за увеличаващата се водна криза. В други случаи, например в басейна на езерото Чад или Аралско море, водните източници са намалели драстично и се очаква да попаднат под още по-голям натиск поради неустойчивото използване или последиците от изменението на климата. Изграждането на големи язовири на международни реки като Нил или Меконг може да създаде напрежение между крайбрежните държави и останалата част от засегнатите райони. ЕС е готов по искане на всички страни да подкрепи усилията за справяне с тези предизвикателства.

9. Върховният представител, Комисията и държавите — членки на ЕС, се приканват да направят необходимото в системите за ранно предупреждение за предотвратяване на конфликти да се вземат предвид предизвикателствата за сигурността, свързани с водата, и да се укрепи връзката между ранното предупреждение и ранното предприемане на действия в различните области на политиката.
10. Освен това Комисията и държавите членки се насърчават да продължат да предоставят помощ на място, за да се осигури достъп до водоснабдяване и канализация, включително по време на хуманитарни кризи, с цел повишаване на капацитета в областта на подготовката и превенцията за спасяване на живота на хората, подобряване на поминъка и условията на живот, както и за да се допринесе за устойчивостта на засегнатото от бедствия или конфликти население.

ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО, ИНСТИТУЦИИ И УПРАВЛЕНИЕ В ОБЛАСТТА НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ

11. Една от основните цели на дипломатията на ЕС в областта на водните ресурси е да участва в дългосрочен план в насърчаването на подходи, основани на сътрудничество, за преодоляване на свързаните с водата трансгранични предизвикателства. ЕС изразява готовност да работи в партньорство с други участници, за да насърчава приобщаващото и устойчиво управление на водите, като стимулира и подкрепя регионалното и международното сътрудничество. Добри примери за подобно сътрудничество вече съществуват в Средиземноморския басейн и в Латинска Америка. ЕС насърчава всички имащи отношение участници и заинтересовани страни да разработят и поддържат трансгранични споразумения, включително специализирани институции и комисии, с цел оптимизиране на ефективността им на всички равнища, за да се избегне политическото и икономическото напрежение между държавите и вътре в тях. Управлението, адаптивната способност и институционалните рамки играят ключова роля за предотвратяване на социалните напрежения и конфликти. Сътрудничеството в областта на общите водни ресурси е от жизненоважно значение за гарантиране на траен мир и устойчиво развитие.

12. Ефективните трансгранични договорености и споразумения, били те глобални, регионални или двустранни, изискват ангажираност и участие на всички крайбрежни държави и държави нагоре по течението на реките. Освен това ЕС има готовност да подкрепя конструктивния диалог между имащите отношение страни, произтичащ от големи инфраструктурни проекти с трансгранично въздействие, независимо дали са свързани с количеството или качеството на водите. ЕС изтъква отново необходимостта от пълно спазване на международните стандарти в областта на околната среда и ядрената безопасност при разработването на проекти в съседните на ЕС държави, които имат въздействие върху трансграничните водни ресурси. ЕС приветства конструктивния диалог по енергийните въпроси и въпросите на водните ресурси в Централна Азия, който вече доведе до първоначални споразумения, както и платформата ЕС—Централна Азия за сътрудничество в областта на околната среда и водите.
13. ЕС ще продължи да насърчава присъединяването към и прилагането на международните споразумения за сътрудничество в областта на водните ресурси, по-специално Конвенцията за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера (Хелзинкската конвенция по водите, 1992 г.), Конвенцията на ООН за правото на използване на международните водни пътища с неплавателна цел (Ню Йорк, 1997 г.) и други имащи отношение международни споразумения. ЕС приветства глобалното отваряне на Хелзинкската конвенция по водите към държавите извън паневропейския регион и ще продължи да надгражда върху положителните контакти, осъществени през 2018 г., чрез по-нататъшно насърчаване и подкрепа за нови присъединявания към въпросната конвенция.
14. ЕС е решен да насърчава интегрираното управление на водните ресурси и ефективното устойчиво и интегрирано управление на водите. Засиленото управление на водите на всички равнища е от съществено значение за дългосрочната стабилност. То изисква подходящи институции, надеждни данни, изграждане на капацитет, повишаване на осведомеността и финансиране. Следва да насърчава устойчивото, трайно, издържливо на изменението на климата управление на водите, както и разглеждането на взаимовръзките между водите, енергетиката, сигурността на прехраната и екосистемите. За тази цел ЕС ще продължава да работи с регионалните институции и организации, националните и местните органи, общностите и гражданското общество, включително като се възползва от съществуващите най-добри практики и инициативи, в т.ч. от съществуващите международни центрове, съфинансирани от ЕС.

НИКОЙ ДА НЕ БЪДЕ ЗАБРАВЕН — ВОДНИТЕ РЕСУРСИ В ПРОГРАМАТА ДО 2030 Г., ПАРИЖКОТО СПОРАЗУМЕНИЕ ОТНОСНО ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА: МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

15. Както Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, така и Парижкото споразумение относно изменението на климата подчертават междусекторната роля на водните ресурси и силните взаимовръзки между тези ресурси и множество политики: сигурност, права на човека, равенство между половете, изменение на климата, здравеопазване, продоволствена сигурност, енергетика, вътрешно корабоплаване, контрол на замърсяването, биологично разнообразие, опустиняване, влошаване качеството на земите и основна необходимост от по-малко ресурсоемък растеж. Оползотворяването на взаимодействията и минимизирането на компромисите ще улесни ефективното и съгласувано прилагане и на двете програми. ЕС подкрепя призива на Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия за по-висока издръжливост на новата и съществуващата критична инфраструктура за водни ресурси, както и значението на по-високата осведоменост и по-доброто разбиране на рисковете от бедствия, свързани с водите, и тяхното въздействие върху обществото.
16. ЕС е поел ангажимент по отношение на правата на човека на безопасна питейна вода и канализация като съставни елементи на правото на адекватен жизнен стандарт. ЕС отчита, че правото на човека на достъп до безопасна питейна вода дава право на всеки, без дискриминация, да има достъп до достатъчна, безопасна, приемлива, физически и финансово достъпна вода за лична и домашна употреба. ЕС също така отчита, че правото на човека на канализация дава право на всеки, без дискриминация, на физически и финансово приемлив достъп до канализация във всички сфери на живота, която да бъде безопасна, сигурна, хигиенна, социално и културно приемлива, да осигурява неприкосновеност на личния живот и да гарантира човешкото достойнство. Като част от този ангажимент ЕС ще продължи да подкрепя и закриля защитниците на правата на човека по въпросите на околната среда.

17. ЕС потвърждава отново своя твърд ангажимент към изпълнението на Програмата на ООН до 2030 г. и подчертава, че напредъкът по цел 6 („Гарантиране на наличност и устойчиво управление на водите и канализация за всички“) е от съществено значение за постигането на други цели за устойчиво развитие (ЦУР). Предвид недостатъчния напредък понастоящем — както се подчертава в обобщаващия доклад за 2018 г. относно водоснабдяването и канализацията — ЕС е решен да увеличи свързаните с тези въпроси усилия чрез усилията си за сътрудничество за развитие и призовава всички партньори и заинтересовани участници да предприемат необходимите допълнителни стъпки за постигане на цел 6, нейните целеви резултати и другите свързани с водата ЦУР. Всички заинтересовани участници следва да играят ролята си за постигане целите на интегрираното управление на водните ресурси (ИУВР), включително на трансгранично равнище. Актуализирани и надеждни показатели и данни се изискват не само за проследяване на напредъка, но и за целите на отчетността и прозрачността.
18. Жените, момичетата и младите хора играят ключова роля за човешкото развитие и постигането на приобщаващ и устойчив растеж. Жените са особено силно засегнати от липсата на достъп до водоснабдяване и канализация, като последиците са широкообхватни, включително дълги и понякога опасни пътувания до места за черпене на вода или за използване на санитарни и хигиенни съоръжения. Съветът потвърждава отново, че е важно свързаният с пола аспект да бъде интегриран в дипломацията в областта на водните ресурси.
19. ЕС изтъква значителния принос на кръговата икономика за икономите на вода, включително чрез повторна употреба, подчертава ролята на цифровите технологии, на основаните на технологии решения и на другите новаторски решения, по-специално решенията, основани на природата, и насърчава Комисията и държавите — членки на ЕС, да финансират и да стимулират научноизследователската дейност и партньорствата за иновации в областта на водите, като привличат публични и частни заинтересовани участници.
20. Налице е много важна връзка между водните ресурси и изменението на климата. Съобщенията в областта на адаптирането към изменението на климата, произтичащи от Парижкото споразумение, предоставят добра възможност за информиране относно действията по прилагането на устойчиво и интегрирано управление на водите в съответствие с Парижкото споразумение и Програмата до 2030 г. Срещата на върха на Генералния секретар на ООН относно климата през 2019 г. ще бъде важно събитие за повишаване на осведомеността относно необходимостта от засилване на действията в областта на климата за намаляване на въздействието и за адаптиране.

21. ЕС и неговите държави членки ще допринасят за съгласуваните международни усилия за справяне по всеобхватен начин с многобройните и междусекторни измерения на водните ресурси. Във връзка с това ЕС приветства неотдавнашните обсъждания в Съвета за сигурност на ООН и в други форуми, по време на които се свързват въпросите на водите, климата, мира и сигурността, и насърчава държавите — членки на ЕС, да продължат да включват тези въпроси в консултациите и дебатите на Съвета за сигурност и други имащи отношение форуми. Като подкрепя твърдо работата на многостранно равнище, ЕС приветства срещата на върха на Политическия форум на високо равнище през 2019 г. и подчертава значението на ефективната координация на работата на ООН в областта на водоснабдяването и канализацията, по-специално чрез механизма „ООН — Вода“, за подобряване на съгласуваността, повишаване на информираността и улесняване на всеобхватните стратегически обсъждания, както и необходимостта от среща на високо равнище на ООН по въпросите на водите. Той приветства стартирането на десетилетието на ООН за водите (2018—2028 г.) като принос за ускоряване на напредъка към постигането на ЦУР 6 и другите свързани с водите цели от Програмата до 2030 г.

ПРЕМИНАВАНЕ КЪМ ЗАСИЛЕНО ДЕЙСТВИЕ

22. ЕС потвърждава ангажимента си да продължи да разглежда предизвикателствата във връзка с водата в целия свят. В съответствие с Глобалната стратегия на ЕС и новия консенсус относно развитието ЕС отчита необходимостта от конкретни стъпки за укрепване на разумните политики за водите и за по-добро координиране на международните усилия, интереси и стратегии. Съветът приканва върховния представител, Комисията и държавите членки да използват всички налични инструменти, за да се гарантира, че интегрираните политики и действия за водите са насочени към цялата гама от предизвикателства — в областта на политиката и сигурността, развитието, хуманитарните въпроси и околната среда.
23. Съветът насърчава върховния представител, Комисията и държавите членки да отделят необходимото внимание на значимостта на водоснабдяването и канализацията при програмирането на бъдещото финансово и техническо сътрудничество с държавите партньори, включително в контекста на следващата многогодишна финансова рамка, и при стимулирането на инвестициите на частния сектор и партньорствата в областта на инфраструктурата за водни ресурси и изграждането на капацитет с цел запълване на недостига на инвестиции, който не може да бъде покрит само чрез публично финансиране.